

VII kadencja

KANCELARIA SEJMU

Biuro Komisji Sejmowych

PEŁNY ZAPIS PRZEBIEGU POSIEDZENIA

■ KOMISJI FINANSÓW PUBLICZNYCH

(NR 59)

z dnia 27 czerwca 2012 r.

Pełny zapis przebiegu posiedzenia

Komisji Finansów Publicznych (nr 59)

27 czerwca 2012 r.

Komisja Finansów Publicznych obradująca pod przewodnictwem posła **Dariusza Rosatego (PO)**, przewodniczącego Komisji, rozpatrzyła:

- sprawozdanie z działalności Najwyższej Izby Kontroli w 2011 roku (druk nr 485) w zakresie działania Komisji Finansów Publicznych;
- sprawozdanie z wykonania budżetu państwa za okres od dnia 1 stycznia do dnia 31 grudnia 2011 roku (druk 447) wraz z przedstawioną przez Prezesa Najwyższej Izby Kontroli „Analizą wykonania w 2011 roku budżetu państwa i założeń polityki pieniężnej oraz opinię w przedmiocie absolutorium dla Rady Ministrów” (druk nr 484) w zakresie:
  - 1) części budżetowej 19 – Budżet, finanse publiczne i instytucje finansowe,
    - a) dochody i wydatki,
    - b) dotacje podmiotowe,
    - c) wynagrodzenia w państwowych jednostkach budżetowych,
    - d) program wieloletni „Modernizacja Służby Celnej w latach 2009–2011”,
  - 2) części budżetowej 81 – Rezerwa ogólna,
    - wydatki,
  - 3) części budżetowej 83 – Rezerwy celowe, w zakresie pozycji 16, 19, 21, 24, 44, 48, 56, 57, 71, 72, 73 i 74,
  - 4) części budżetowej 85 – Budżety wojewodów ogółem, w zakresie działów:
    - a) 756 – Dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek nieposiadających osobowości prawnej oraz wydatki związane z ich poborem,
      - dochody i wydatki,
    - b) 758 – Różne rozliczenia,
      - dochody i wydatki,
      - dotacje celowe.

W posiedzeniu wzięli udział: **Maciej Grabowski, Jacek Kapica, Hanna Majszczyk** podsekretarze stanu w Ministerstwie Finansów wraz ze współpracownikami, **Wojciech Kutyla** wiceprezes Najwyższej Izby Kontroli wraz ze współpracownikami.

W posiedzeniu udział wzięli pracownicy Kancelarii Sejmu: **Ksenia Angierman-Kozielska, Michał Nowak, Mariusz Pawełczyk, Monika Żolnierowicz-Kasprzyk** – z sekretariatu Komisji w Biurze Komisji Sejmowych, **Wojciech Białończyk** – legislator z Biura Legislacyjnego, **Urszula Smółkowska** – główny specjalista z Biura Analiz Sejmowych.

Przewodniczący poseł Dariusz Rosati (PO):

Otwieram posiedzenie Komisji Finansów Publicznych. Witam wszystkich przybyłych. Stwierdzam, że mamy kworum. Bardzo proszę panów posłów o zajmowanie miejsc. Panie pośle Kuźmiuk, tu są wolne krzesła. Jest dużo wolnych miejsc.

Porządek dzisiejszego posiedzenia przewiduje rozpatrzenie sprawozdania z działalności Najwyższej Izby Kontroli w 2011 roku (druk nr 485) w zakresie działania Komisji Finansów Publicznych. Punkt drugi obejmuje rozpatrzenie sprawozdania z wykonania budżetu państwa za okres od dnia 1 stycznia do dnia 31 grudnia 2011 roku (druk 447) wraz z przedstawioną przez Prezesa Najwyższej Izby Kontroli analizą wykonania w 2011 roku budżetu państwa i założeń polityki pieniężnej w 2011 roku (druk nr 484) w zakresie części budżetowych należących do właściwości Komisji Finansów Publicznych, czyli części 19, 77, 81, 83 oraz 85. Czy są uwagi do porządku dziennego? Nie widzę. Wobec niewniesienia uwag stwierdzam przyjęcie porządek dziennego.

Chciałbym poinformować Wysoką Komisję, że w naszym posiedzeniu biorą udział przedstawiciele naczelnych organów administracji państwowej i innych instytucji państwowych, pani minister Hanna Majczyk, podsekretarz stanu w Ministerstwie Finansów, pan minister Maciej Grabowski, podsekretarz stanu w Ministerstwie Finansów, pani Elżbieta Markowska, dyrektor generalny w Ministerstwie Finansów. Mamy bardzo mocną reprezentację Ministerstwa Finansów. Witam również pana Wojciecha Kutylę, wiceprezesa Najwyższej Izby Kontroli.

Przystępujemy do rozpatrzenia pierwszego punktu. Chciałbym poinformować Wysoką Komisję, że zgodnie z art. 126 ust. 4 regulaminu Sejmu Marszałek Sejmu skierowała sprawozdanie z działalności Najwyższej Izby Kontroli w 2011 roku do Komisji do Spraw Kontroli Państwowej. Jednocześnie sprawozdanie to zostało skierowane do pozostałych komisji sejmowych w zakresie odpowiednim do właściwości tych komisji. Komisje sejmowe, w tym również Komisja Finansów Publicznych, są zobowiązane do przedstawienia swojej opinii do dnia 29 czerwca.

Chciałbym poprosić pana posła, pana przewodniczącego Jana Łopatę o zreferowanie działalności Najwyższej Izby Kontroli w zakresie współpracy Izby z naszą Komisją oraz o zaproponowanie stanowiska Komisji w stosunku do sprawozdania z działalności NIK. Bardzo proszę, panie pośle.

Poseł Jan Łopata (PSL):

Bardzo dziękuję. Szanowny panie przewodniczący, Wysoka Komisjo, szanowni państwo, Najwyższa Izba Kontroli podlega tylko Sejmowi Rzeczypospolitej Polskiej i z tego sformułowania, z tego stwierdzenia, wreszcie z tak ukształtowanego prawa właśnie wynikają relacje pomiędzy Najwyższą Izbą Kontroli a Sejmem Rzeczypospolitej Polskiej. Ustawa o Najwyższej Izbie Kontroli określa dokumenty, które Izba jest zobowiązana przedkładać Sejmowi.

W 2011 roku przedstawiciele Najwyższej Izby Kontroli uczestniczyli w 648 posiedzeniach komisji. Ponad połowa, ponieważ dokładnie 331 posiedzeń było poświęconych pracom legislacyjnym. Podczas 71 posiedzeń komisji Najwyższa Izba Kontroli zaprezentowała wyniki 86 prowadzonych przez siebie kontroli. Najczęściej przedstawiciele Najwyższej Izby Kontroli brali udział w posiedzeniach Komisji Infrastruktury oraz Komisji Rolnictwa i Rozwoju Wsi – 51 razy – chociaż wydawałoby się, że w posiedzeniach naszej Komisji. W posiedzeniach naszej Komisji przedstawiciele Najwyższej Izby Kontroli uczestniczyli 48 razy. Warto zaznaczyć, że we wszystkich plenarnych posiedzeniach Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej w roku sprawozdawczym uczestniczył upoważniony wiceprezes Najwyższej Izby Kontroli. Najwyższa Izba Kontroli przedłożyła Sejmowi Rzeczypospolitej Polskiej w 2011 roku 22 informacje, dostarczając obszerną wiedzę o stanie państwa, w tym o finansach publicznych, co oczywiście nas, członków Komisji Finansów Publicznych najbardziej interesuje. Szczegółowo zaprezentowane zostały poszczególnym komisjom sejmowym wyniki kontroli budżetowych. Najwyższa Izba Kontroli przeprowadziła 98 kontroli dotyczących wykonania budżetu państwa w poszczególnych częściach. Na posiedzeniach komisji sejmowych zostały omówione 53 informacje z kontroli budżetowych przeprowadzonych przez Najwyższą Izbę Kontroli. Odrębny rozdział współpracy Najwyższej Izby Kontroli z Sejmem to oczywiście bieżąca współpraca z sejmową Komisją do Spraw Kontroli Państwowej – ale to jakby inne zagadnienie – której NIK przedkłada informacje o wynikach kontroli, analizy wykonania budżetu państwa i założeń polityki pieniężnej, jak również sprawozdanie ze swej działalności, a także plan pracy Najwyższej Izby Kontroli i projekt budżetu.

Wymieniłem, szanowni państwo, co oczywiste, tylko niektóre zagadnienia współpracy NIK z Sejmem Rzeczypospolitej Polskiej, ale na zakończenie chciałbym jednoznacznie podkreślić – tak czynię zresztą kolejny rok – bardzo dobrą merytoryczną współpracę Najwyższej Izby Kontroli z Komisją Finansów Publicznych. Przedstawię za chwilę – proponując członkom Szanownej Komisji przyjęcie bez uwag pozytywną opinię w prezentowanej sprawie. Jeżeli pan przewodniczący pozwoli, zaprezentuję projekt opinii. Opinia będzie miała numer 17.

Opinia Komisji Finansów Publicznych do Komisji do Spraw Kontroli Państwowej w sprawie sprawozdania z działalności Najwyższej Izby Kontroli w 2011 roku uchwalona na posiedzeniu w dniu 27 czerwca 2012 roku:

„Marszałek Sejmu w dniu 19 czerwca 2012 roku skierowała sprawozdanie z działalności Najwyższej Izby Kontroli w 2011 roku (druk nr 485) do Komisji Finansów Publicznych w celu rozpatrzenia w swoim zakresie działania. _

Komisja Finansów Publicznych rozpatrzyła powyższe sprawozdanie na posiedzeniu w dniu 27 czerwca 2012 roku i nie wnosi do niego uwagi i wniosków”. Bardzo dziękuję.

Przewodniczący poseł Dariusz Rosati (PO):

Dziękuję bardzo, panie przewodniczący. Chciałbym przypomnieć, że w tym konkretnym punkcie występuje odwrotna sytuacja w porównaniu z tymi wszystkimi, z którymi Komisja Finansów Publicznych normalnie ma do czynienia. Mianowicie, przekazujemy naszą opinię do Komisji do Spraw Kontroli Państwowej na temat merytorycznej działalności Najwyższej Izby Kontroli, natomiast nie zajmujemy się konkretnie wykonaniem budżetu. Wykonaniem budżetu Najwyższej Izby Kontroli zajmuje się właśnie Komisja do Spraw Kontroli Państwowej i składa nam sprawozdanie. To takie drobne wyjaśnienie, ponieważ jest to nietypowa sytuacja.

Otwieram dyskusję. Bardzo proszę, kto z pań i panów posłów chciałby zabrać głos w tej sprawie? Nie widzę chętnych.

Chciałbym w związku z tym powiedzieć, że pan poseł referent Łopata przedstawił propozycję stanowiska, opinii Komisji, w której to opinii Komisja nie wnosi uwag ani wniosków do sprawozdania z działalności Najwyższej Izby Kontroli w 2011 roku. Jeżeli nie usłyszę sprzeciwu ze strony pań i panów posłów albo jeszcze wypowiedzi na temat merytorycznej zawartości sprawozdania, będę zakładał, że Komisja przyjęła opinię w wersji zaproponowanej przez pana posła Łopatę. Sprzeciwu nie widzę. Stwierdzam zatem, że Komisja przyjęła opinię o sprawozdaniu z działalności Najwyższej Izby Kontroli zgodnie z projektem przedstawionym przez pana posła.

Przystępujemy zatem do realizacji drugiego punktu naszego posiedzenia. Jak członkowie Komisji oczywiście wiedzą, w dniu dzisiejszym nasza Komisja kontynuuje rozpoczęte wczoraj rozpatrzenie wykonania budżetu w częściach należących do naszej wyłącznej właściwości. Posłowie, członkowie Komisji, otrzymali informacje o wykonaniu budżetu, przygotowane przez Ministerstwo Finansów, informacje Najwyższej Izby Kontroli o wynikach kontroli wykonania budżetu w tych częściach budżetowych, które będą przedmiotem naszej uwagi, a także opracowania Biura Analiz Sejmowych. Jeszcze raz informuję, że wszystkie te materiały są dostępne w wersji elektronicznej w folderze *Secure Source* w domenie sejmowej. W związku z tym są do wykorzystania, do wglądu posłów w komputerach, przede wszystkim w iPodach, z których wszyscy korzystamy. Zalecam uruchomienie folderu. Jeszcze raz to mówię, żeby w przyszłości uniknąć konieczności drukowania i prezentowania dokumentów w formie papierowej.

Jak już powiedziałem, mamy kilka części budżetowych, które będziemy dzisiaj rozpatrywać. Są to następujące części: 19, 77, 81, 83 oraz 85. Proponuję, żebyśmy przyjęli następujący tryb postępowania. Mianowicie, na początku będę prosił o wystąpienie posła referenta, posła, który został wyznaczony przez Prezydium Komisji do zreferowania wykonania budżetu w danej części budżetowej. Następnie będę prosił o wystąpienie przedstawiciela Najwyższej Izby Kontroli. Potem będziemy mieli pytania, dyskusję i ewentualne odpowiedzi ze strony przedstawicieli instytucji państwowych. Rozumiem, że jest zgoda na taki tryb procedowania. A więc tak będziemy postępować.

Jako pierwsze do omówienia mamy sprawozdanie z wykonania budżetu państwa w części budżetowej 77 – Podatki i inne wpłaty na rzecz budżetu państwa, dochody. Posłem referentem jest pan poseł Wipler. Czy jest obecny na sali?

Poseł Beata Szydło (PiS):

Proszę państwa, pan poseł Wipler jest w tej chwili nieobecny. Rozmawiałam z nim. Wczoraj został szczęśliwym ojcem. W tej chwili jest w szpitalu. Jest prośba z jego strony. Gdybyśmy wyrazili na to zgodę, mógłby przybyć na godz. 15.00.

Przewodniczący poseł Dariusz Rosati (PO):

Punkt ten wymaga obecności kierownictwa Ministerstwa Finansów. Nie wiem, czy... Państwo ministrowie przyszli tutaj oczywiście na godz. 9.30. Ale w takim razie będzie potrzeba. Nie wiem, pan poseł Wipler pewnie będzie musiał w jakiś sposób odwdziżyć się za zmianę terminu.

Poseł Beata Szydło (PiS):

Panie przewodniczący, myślę, że i tak już sporo zrobił, ponieważ jest to przyrost demograficzny.

Przewodniczący poseł Dariusz Rosati (PO):

Pani poseł, nie ma możliwości zastąpienia go w roli referenta? Na przykład pani przewodnicząca?

Poseł Beata Szydło (PiS):

Bardzo chętnie.

Przewodniczący poseł Dariusz Rosati (PO):

Mówię o roli referenta. Nie w innej roli.

Poseł Beata Szydło (PiS):

Bardzo chętnie, ale pewnie też musiałabym mieć trochę czasu, żeby się przygotować.

Przewodniczący poseł Dariusz Rosati (PO):

Myślę, że potraktujemy pana posła Wiplera w wyjątkowy sposób jako wyraz uznania za jego dzieło w rozwiązywaniu problemów demograficznych. Będę prosił panią minister, czy zechce pani przyjść jeszcze raz. Panie ministrze? Dziękuję za zrozumienie w imieniu szczęśliwego ojca.

W takim razie przechodzimy do rozpatrzenia części budżetowej nr 19 – Budżet, finanse publiczne i instytucje finansowe. Posłem referentem jest pan poseł Marcin Święcicki. Panie pośle, ma pan głos.

Poseł Marcin Święcicki (PO):

Panie przewodniczący, szanowni państwo, będę referować sprawozdanie dotyczące części budżetowej 19, czyli resortu Ministerstwa Finansów i podlegających mu 16 izb skarbowych, 400 urzędów skarbowych, 16 izb celnych, 46 urzędów celnych, 160 oddziałów celnych. To jeszcze nie wszystkie jednostki. W sumie jest tam zatrudnionych 66.339 osób.

W ubiegłym roku wydatki na tę część budżetową wyniosły 6.013.000 tys. zł. Można powiedzieć, że w zamian za owe wydatki wszystkie służby zrealizowały dochody do budżetu państwa w wysokości 199.000.000 tys. zł w postaci podatków i innych płatności, czyli o 18.000.000 tys. zł więcej niż w roku 2010. Gdyby bardzo z grubsza policzyć koszty zbierania podatków, wychodzi, że mniej więcej 3% są to koszty zebrania podatków i ceł, które zbiera resort. Pozwoliłem sobie dokonać pewnych przeliczeń w tej sprawie. Wychodzi, że efektywność zbierania rośnie, tzn. że wzrost wydatków na wszystkie służby wyniósł w ubiegłym roku 6,2%, a wzrost przychodów podatkowych państwa i innych zbieranych przez służby wyniósł 10%. A więc o blisko 4% jest poprawa, obniżenie jednostkowych kosztów zbierania wszystkich podatków i ceł.

Jeżeli chodzi o najważniejsze trendy zmieniające nasz system poboru na bardziej nowoczesny, to w ubiegłym roku z kwoty 6.000.000 tys. zł sfinansowano między innymi dalsze kroki, w tym przechodzenie na zeznania elektroniczne. Około 6600 tys. deklaracji podatkowych było już elektronicznych, w tym 1000 tys. elektronicznych zeznań rocznych. U części podatników zrezygnowano z osobnej rejestracji podatkowej, z nume-

ru NIP. PESEL jest wykorzystywany jako identyfikator podatkowy. Dotyczy to tylko osób fizycznych, które nie prowadzą działalności gospodarczej i nie są płatnikami VAT. Wzrasta liczba podatników korzystających z jednoprocentowego odpisu na organizacje pożytku publicznego, wzrosła ona z 8600 tys. do 10.100 tys. w ubiegłym roku. Jest realizowany wieloletni program modernizacji Służby Celnej. Rok 2011 był ostatnim rokiem realizacji programu modernizacji. W wyniku modernizacji Służba Celna została lepiej wyposażona w najrozmaitszego rodzaju czujniki, rentgeny i rozmaite inne urządzenia. Poprawiono również system motywacyjny w Służbie Celnej. Rozpoczęło działalność Centrum Edukacji Zawodowej Ministerstwa Finansów, które już w pierwszym roku przeszkoliło ponad 20 tys. osób. Jako osobna jednostka budżetowa rozpoczął też działalność ośrodek przeliczeniowy Ministerstwa Finansów.

Jeżeli chodzi, proszę państwa, o działalności kontrolne, może jedno słówko w tej sprawie, mianowicie kontroli podlega 3667 tys. jednostek. Oczywiście jest, że nie można skontrolować wszystkich tych jednostek. W zeszłym roku kontrolowano tylko 3,58% jednostek. Rodzi się z tego pewne pytanie, a mianowicie, czy optymalne jest typowanie jednostek do kontroli. Jakie są tutaj przesłanki? Czy nie można tutaj zrobić jakiejś poprawy w typowaniu jednostek? Po drugie, mam też takie pytanie, czy jest taki trend, żeby nie robić całościowych, kompleksowych kontroli w kontrolowanych jednostkach, ale robić częstsze kontrole tylko na określonym wycinku problemów. Wówczas można by było mieć dużo więcej kontrolowanych jednostek i jakby stworzyć wrażenie, że Ministerstwo więcej kontroluje. Czy państwo zastanawialiście się, czy państwo może prowadzić tego rodzaju politykę? Nie jest to tutaj wyjaśnione. Kontrole wycinkowe, ale częstsze i prowadzone w dużo większej liczbie jednostek. Jeżeli chodzi o skuteczność kontroli, to poprawiła się ona, bo o blisko 20% zwiększyły się przychody z przeprowadzonych kontroli. Jeżeli chodzi o zaskarżanie decyzji kontrolnych, spada odsetek decyzji dyrektorów izb skarbowych zaskarżanych do sądów. W ubiegłym roku spadł z 39% do 37,7%. Sądy administracyjne zresztą odrzuciły około 80% zaskarżeń.

W sprawie samych dochodów wszystkich instytucji w części 19 budżetu, można powiedzieć, że ich dochody własne były planowane na kwotę 7.600.000 tys. zł, a wykonanie wyniosło tylko 3.400.000 tys. zł, a więc było tylko 45% wykonania. Na wykonanie składa się przede wszystkim pobór ceł w wysokości 1.900.000 tys. zł oraz rozmaite inne, znacznie pomniejsze wpływy. Główną niewykonaną pozycją były wpłaty z Banku Gospodarstwa Krajowego z tytułu sprzedaży udziałów Banku Gospodarstwa Krajowego w Banku PKO BP S.A. w wysokości 4.900.000 tys. zł. Zrezygnowano z owej prywatyzacji, podając jako powód, że były dostateczne inne wpływy. Sprawa ta budzi pewne wątpliwości, dlatego że wiemy, iż budżet był w deficycie, musiał zaciągać pożyczki. W związku z tym jakby wybrano wariant „nie prywatyzujemy, tylko zadłużamy się, albo przynajmniej wolniej zmniejszamy nasze zadłużenie”. Proszę więc tutaj o wyjaśnienie, dlaczego odstąpiono od tego źródła dochodów, jakim mogła być prywatyzacja PKO BP S.A. Wiem, że mogły być jakieś przyczyny, ale proszę ministerstwo o naświetlenie owej sprawy.

Jeżeli chodzi o inne działania, na które warto zwrócić uwagę, jest to dość poważna kwestia, chyba najpoważniejsza jeżeli chodzi o oszukiwanie budżetu państwa. Jest to wystawianie fikcyjnych faktur VAT-owskich w celu uzyskania odliczeń podatkowych. W roku ubiegłym wykryto 120 tys. fikcyjnych faktur na kwotę 5.800.000 tys. zł, a więc, po pierwsze, jest to dość szybko rosnąca liczba i kwota w stosunku do roku 2010. Można też powiedzieć, że jest to to, co udało się wykryć kontrolom. Powstaje pytanie, ile w takim razie pozostaje tego rodzaju fikcyjnych faktur i odliczeń, których nie udało się zidentyfikować.

Jeszcze kilka słów o Służbie Celnej. Służba Celna dostarcza 32% dochodów do budżetu państwa, to znaczy 90.000.000 tys. zł, w tym 58.000.000 tys. zł z tytułu podatku akcyzowego. Służby Celne nadzorują również prawidłowość wydatkowania środków z Europejskiego Funduszu Rolniczego Gwarancji. Nie stwierdzono tam nieprawidłowości, Komisja Europejska nie stwierdziła nieprawidłowości. Nadzoruje również ośrodki gier i kolektur. W sumie przeprowadzono 11 tys. kontroli w tych miejscach.

Dużym zainteresowaniem przedsiębiorców cieszą się nowe formy, z których mogą korzystać przedsiębiorcy wywiązujący się ze swoich obowiązków w nienaganny sposób, a więc świadectwa upoważnionego przedsiębiorcy. W zeszłym roku wydano 483 takie

świadczenia. Pozwoleń na procedury uproszczone wydano 436. Tutaj muszę zasygnalizować, że środowiska biznesu w dalszym ciągu są bardzo zainteresowane kwestiami korzystania z uproszczonych i uprzywilejowanych form. Wysuwają to jako jeden ze swoich pierwszych postulatów. Trwa kontynuowanie przygotowań do europejskiego rozwiązania e-cło, które ma być wdrożone do końca 2013 roku. Również szybko rośnie udział zgłoszeń celnych realizowanych elektronicznie. Na 5300 tys. zgłoszeń w ubiegłym roku 3800 tys. zostało zrealizowanych elektronicznie.

Jeżeli jeszcze chodzi o stronę wydatków, z kwoty 6000 tys. zł wydatków olbrzymia większość oczywiście dotyczy działu administracji publicznej, 93% wydatków. Z tego olbrzymia większość wydatków to z kolei wydatki na wynagrodzenia i na uposażenia wraz z pochodnymi. Wydatki majątkowe stanowiły znacznie mniejszą część.

Jeżeli chodzi o zatrudnienie, to zatrudnienie wynoszące 66 tys. zwiększyło się zaledwie o kilkadziesiąt osób, a więc minimalnie o 0,1%. O pięćdziesiąt dwie osoby spadło zatrudnienie w centrali, w Ministerstwie Finansów. O dziewięćdziesiąt trzy osoby wzrosło zatrudnienie w Centrum Przetwarzania Danych, w Centrum Edukacji Zawodowej wzrosło o sto trzydzieści osiem osób. Średnie płace w Ministerstwie Finansów wynosiły: w centrali – 7346 zł, w izbach celnych i urzędach skarbowych – 5541 zł. Są to wzrosty o 3,5% i o 5%.

Proszę państwa, w dziale tym mieszczą się również wydatki na wzrost kosztów kampanii wyborczych stosownie do liczby wybranych posłów i senatorów. W ubiegłym roku zarezerwowano na ten cel pewne kwoty, ale kiedy przygotowywano budżet liczone się z tym, że wybory mogą odbyć się w terminie wcześniejszym, nawet jeszcze przed EURO. Jak wiemy, odbyły się w październiku. W związku z tym kwoty te nie zostały wydatkowane w ubiegłym roku.

Jeszcze jedna rzecz z powodu zbliżających się wakacji. Ministerstwo również w ubiegłym roku kontynuowało akcję „Weź paragon”, która miała na celu zarówno funkcje kontrolne, jak również funkcje edukacyjno-promocyjne, przynoszące odpowiednie rezultaty.

Wreszcie ostatnia sprawa, którą chciałbym poruszyć, to kwestia szacunku oszustw celnych na granicy. Tutaj szacunek ministerstwa wydaje mi się zaniżony. Mówi się tam np. o kwocie 255.000 tys. zł, jeżeli chodzi o przemyt papierosów. Wydaje mi się jednak, że skala tego zjawiska jest większa, jeżeli chodzi o nielegalne obroty ze Wschodem, że w dalszym ciągu tutaj jest jeszcze wiele do zrobienia. Wydaje mi się w szczególności, że jest to słabo zwalczane na granicy, jak również potem przy wprowadzaniu do obiegu. Dotyczy to także benzyny przewożonej w bakach. W baku można przewieźć każdą ilość, ale nie można jej potem wprowadzać do obrotu. Jeżeli ktoś ma duży bak i krąży, codziennie odbywa jeden kurs – a sam się z tym zetknąłem, wiem z autopsji, jak się to odbywa na granicy – wydaje mi się, że potem w ogóle nie jest ścigany. Na pewno w tej sprawie można by jeszcze wiele zrobić. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Dariusz Rosati (PO):

Dziękuję, panie pośle. Poproszę o zabranie głosu pana prezesa Najwyższej Izby Kontroli. Pan dyrektor, tak? Tym razem będzie to pan dyrektor. Bardzo proszę, panie dyrektorze. Opinia o wykonaniu budżetu ze strony, przepraszam, o kontroli wykonania budżetu ze strony Najwyższej Izby Kontroli. Proszę bardzo.

Dyrektor Departamentu Budżetu i Finansów Najwyższej Izby Kontroli Waldemar Długołęcki:

Dziękuję bardzo. Waldemar Długołęcki. Dyrektor Departamentu Budżetu i Finansów Najwyższej Izby Kontroli. Mówimy o wykonaniu budżetu w części 19. Sytuacja jest taka, że w części 19 mamy wydatki, koszty funkcjonowania Ministerstwa Finansów, aparatu skarbowego, w części 77 – podatki i inne wpłaty na rzecz budżetu państwa, 92% dochodów budżetu państwa. Przyjmę więc taką konwencję, że w tej chwili będę mówił tylko o stronie wydatkowej oraz o tych małych, w cudzysłowie, dochodach Ministerstwa Finansów, natomiast ocenę działalności aparatu skarbowego, ocenę merytoryczną pozostawię do tamtej części.

W tym roku przeprowadziliśmy kontrolę wykonania budżetu w części 19 w Ministerstwie Finansów. Oprócz tego – po to, żeby mieć jakby podstawy do wypowiedzania się o całej części, a nie tylko o centrali Ministerstwa Finansów, w ramach kontroli równoległej skontrolowaliśmy także 7 izb skarbowych i 11 urzędów skarbowych. A więc skontrolowanych jednostek było kilkanaście. Chciałbym powiedzieć, że na tej podstawie możemy stwierdzić, że poza nielicznymi stwierdzonymi nieprawidłowościami wykonanie budżetu państwa było prawidłowe. W związku z tym ocena Najwyższej Izby Kontroli jest pozytywna, pozytywna bez żadnych zastrzeżeń. Praktycznie rzecz biorąc, po raz pierwszy Najwyższa Izba Kontroli wystawia taką ocenę Ministerstwu Finansów. Do tej pory zawsze były one z zastrzeżeniami albo z uchybieniami, w zależności od tego, jaką skalę ocen stosowaliśmy. Ocenę tę podajemy właśnie dla Ministerstwa Finansów, 3 izb skarbowych i 7 urzędów skarbowych. Ocenę pozytywną z zastrzeżeniami otrzymały 4 izby skarbowe i 4 urzędy skarbowe. Poza tym chciałbym powiedzieć, że potwierdzamy rzetelność opracowania rocznych sprawozdań budżetowych przez Ministerstwo Finansów z całej części. Możemy potwierdzić, że przekazywały one prawdziwy obraz dochodów, wydatków, należności i zobowiązań, które powinny być wykazane w tej części.

Teraz kilka zdań o dochodach i wydatkach. Dochody w omawianej części zostały zrealizowane, jak mówił pan poseł Świąciecki, w nieco ponad 50%, dokładnie w 54,7%. Jest to kwota 3.400.000 tys. zł. Rzeczywiście niższe wykonanie dochodów wynika z tego, że Ministerstwo Finansów zaplanowało wpłatę z funduszy własnych Banku Gospodarstwa Krajowego, zakładając, że zostanie przeprowadzona wtórna oferta publiczna 10,25% akcji PKO BP S.A., będących w posiadaniu Banku Gospodarstwa Krajowego. W toku kontroli Ministerstwo Finansów wyjaśniło, że uznano, iż realizacja innych dochodów jest na tyle dobra, że nie ma potrzeby przeprowadzać owej operacji. Zabieg taki został powtórzony po raz drugi. Naszym zdaniem, zaplanowanie owych dochodów stanowiło klasyczny bufor na wypadek, gdyby inne dochody nie były realizowane. Zdaniem Najwyższej Izby Kontroli nie należy tego robić, powtarzać takiej operacji, ponieważ można mieć duże zastrzeżenia co do rzetelności planowania dochodów.

Jako odwrotny przykład można podać planowanie odsetek od środków zgromadzonych na rachunku bankowym do obsługi płatności oraz odsetek od środków zgromadzonych na rachunku bankowym pomocniczym do obsługi finansowej dochodów budżetu środków europejskich, prowadzonych przez Bank Gospodarstwa Krajowego. Dochody z tego tytułu wyniosły 96.600 tys. zł i były wyższe o 97,2% od dochodów uzyskanych w 2010 roku. Dochody z tego tytułu nie były planowane. Ministerstwo Finansów w ramach złożonych w toku kontroli wyjaśnień podało, że nieujęcie owych dochodów wynikało z braku możliwości ich precyzyjnego zaplanowania. Naszym zdaniem, można przyznać, że o ile poprzedni rok 2010 był pierwszym rokiem wdrażania nowego schematu przepływu środków za pośrednictwem Banku Gospodarstwa Krajowego, to w roku 2011 można było to zaplanować. A więc mamy tu do czynienia z różnym postępowaniem, tam było zaplanowanie dochodów, które byłyby realizowane przy przeprowadzeniu odpowiednich zmian, gdyby coś się działo, tutaj było niezaplanowanie dochodów. Ale jak podkreślam, nasze uwagi dotyczą etapu planowania budżetowego, natomiast nie realizacji. W przypadku dochodów od odsetek Minister Finansów przyjął wniosek Najwyższej Izby Kontroli do realizacji. W drugim przypadku poczyniliśmy uwagę w wystąpieniu pokontrolnym. Powtarzamy ją teraz na posiedzeniu Wysokiej Komisji.

Poza tym Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie oceniła rzetelność planowania wydatków oraz legalność, celowość, rzetelność i gospodarność realizacji wydatków. Wydatki były wykonane zgodnie z przyjętym planem finansowym, z uwzględnieniem prawidłowo dokonanych przeniesień, zmian, blokad. Pozytywnie z zastrzeżeniami oceniliśmy planowanie wydatków w ramach budżetu środków europejskich. Tutaj w części 19 wydatkowane było 2% wydatków budżetu państwa oraz 0,06% wydatków w budżecie środków europejskich. Nie są to więc wielkie udziały. Jak mówiłem, nie stwierdziliśmy, żeby były przekroczone limity wydatków w poszczególnych podziałkach klasyfikacji budżetowej.

Jeżeli chodzi o wyniki naszej kontroli w izbach oraz urzędach skarbowych, o czym wspominałem na wstępie, tutaj zbadaliśmy kwotę 438.000 tys. zł wydatków, czyli ponad 7% wydatków w całej części. Podstawowe kwestie, które znajdowaliśmy w urzę-

dach oraz izbach skarbowych, to – Ministerstwo Finansów chyba powinno zwrócić na to uwagę – nieprzestrzeganie terminów w zakresie podatku od nieruchomości płaconego na rzecz gmin. Nie wypada, żeby urzędy skarbowe, a tym bardziej izby skarbowe miały tego typu nieprawidłowości. Były jeszcze uwagi, jeżeli chodzi o działalność merytoryczną urzędów, dotyczące egzekwowania zaległych należności Skarbu Państwa.

Jest również problem z udzielaniem zamówień publicznych Poczcie Polskiej przez urzędy skarbowe. Zdaniem kontrolerów Najwyższej Izby Kontroli, którzy przeprowadzali tam kontrole, w niektórych urzędach odbywa się to z pominięciem ustawy – Prawo zamówień publicznych. Wczoraj problem ten występował w dyskusji na temat wykonania budżetu przez Komisję Nadzoru Finansowego. W Ministerstwie Finansów też stwierdziliśmy, że zobowiązania były regulowane w resorcie z dużym wyprzedzeniem w stosunku do terminów określonych w fakturach i umowach. Naszym zdaniem, terminy te powinny być miarkowane, to znaczy zapłata powinna nastąpić około tego terminu, w jakim faktura została wystawiona, oczywiście z zapewnieniem, żeby techniczne przelewy doszły o czasie.

Jeżeli chodzi o wydatki budżetu środków europejskich wyniosły one nieco ponad 34.000 tys. zł. Jest to tylko 41% planowanej kwoty. Nie wykorzystano niektórych środków z powodu... Mieliśmy do czynienia z przedłużającymi się procedurami przetargowymi, a także z niepodjęciem niektórych zadań dotyczących przygotowania i rozwoju systemu informatycznego obsługującego budżet zadaniowy. Minister Finansów w zasadzie przyjął wnioski Najwyższej Izby Kontroli skierowane do niego do realizacji. Urzędy skarbowe, izby skarbowe tam, gdzie przeprowadzaliśmy kontrole, także zapowiedziały, że zrealizują wnioski Najwyższej Izby Kontroli. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Dariusz Rosati (PO):

Dziękuję, panie dyrektorze. Otwieram dyskusję nad sprawozdaniem z wykonania budżetu w części budżetowej 19. Bardzo proszę, kto z pań i panów posłów chciałby zabrać głos? Nie widzę. Nie ma chętnych. Jeżeli nie ma chętnych, to stwierdzam zakończenie omawiania sprawozdania z wykonania budżetu w części budżetowej 19. Pan poseł Szmit. Bardzo proszę. Widzę, że to w trosce o to, żeby Komisja wypełniła swoją funkcję kontrolną.

Poseł Jerzy Szmit (PiS):

Symboliczna, ale myślę, że ważna sprawa.

Panie przewodniczący, Wysoka Komisjo, szanowni państwo, pan poseł Świąteczki wspominał o bardzo niedobrej praktyce w Polsce wyłudzenia VAT-u oraz o skali owego procederu, który niestety jest liczony w miliardach złotych. Jak wynika ze sprawozdania, zostało stwierdzonych 126 tys. tego typu przestępstw. Jest to ogromna skala. W związku z tym mam pytanie do Ministerstwa Finansów. Jaki jest pomysł, żeby zapobiec takiej fali przestępstw, ponieważ inaczej nie można tego nazywać? Nie chodzi tylko o wzmoczenie kontroli. Być może więcej kontroli jest potrzebnych, nie wiem tego. Sądząc po skali, być może są konieczne jakieś rozwiązania systemowe, żeby ukrócić wyłudzenie tym sposobem pieniędzy budżetowych. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Dariusz Rosati (PO):

Zanim poproszę panią minister o udzielenie odpowiedzi, chciałbym poprosić członków Komisji, żeby nie stawiali mnie w trudnej sytuacji. Zapytałem, czy ktoś chce się wypowiedzieć. Nikt nie chciał się wypowiedzieć. Powiedziałem, że zakończyliśmy omawianie i wtedy poderwał się pan poseł Świąteczki i pan poseł Szmit. W drodze wyjątku tym razem uwzględnimy te głosy, ale bardzo proszę zgłaszać się do zadawania pytań czy do wypowiedzi wtedy, kiedy zadaję takie pytanie. Pani minister już myślała, że właściwie się skończyło, a tu jednak trzeba trochę popracować. Bardzo proszę panią minister o krótką odpowiedź.

Podsekretarz stanu w Ministerstwie Finansów Hanna Majczyk:

Dziękuję bardzo. Panie przewodniczący, Wysoka Komisjo, zacznę może od ostatniego pytania, które było również pytaniem pana posła Świąteczkiego, posła sprawozdawcy, pytania dotyczącego liczby fikcyjnych faktur. Chciałabym powiedzieć, że kwestia fikcyj-

nych faktur i wyłudzenia podatku, to nie jest rzecz specyficzna dla Polski, ale wpisana... Oczywiście nie godzimy się z tym, proszę tego tak nie odbierać. Jest to jednak pewna specyfika systemu podatku od wartości dodanej. Odpowiadając na pytanie w tej sprawie, chciałabym powiązać odpowiedź z pytaniem pana posła Święckiego odnośnie do liczby kontroli dokonywanych przez nasze służby w odniesieniu do podatników. Pan poseł stwierdził, że jest dość mały odsetek, procent tych, którzy ewentualnie mogliby być objęci taką kontrolą. Chciałabym jednak zwrócić uwagę, że pomimo tego, że jest to tak mały odsetek, efektywność kontroli i prawidłowość trafień podmiotów do kontroli jest z roku na rok coraz wyższa i tak naprawdę sięga 70%. Jeżeli chodzi o fikcyjne faktury, oczywiście są konsekwencje. Wykryto ich ponad 120 tys. na olbrzymią wartość, o której była mowa w sprawozdaniu, ale jest to wartość faktur. Nie przekłada się to oczywiście wprost na podatek, ponieważ podatek jest oczywiście częścią ceny zawartej na fakturze. Mechanizmy przewidziane w samym systemie podatkowym przewidują konsekwencje dla nabywcy tego typu faktury, ponieważ z reguły są to świadome porozumienia. Chciałabym również zwrócić uwagę, że gros wykrytych faktur to właśnie faktury, które wynikają z typowanych branż, które są najbardziej narażone i wrażliwe na nadużycia, jak handel złomem, paliwami czy elektroniką. Tam właśnie fikcyjne faktury zostały w większości zidentyfikowane.

Jeżeli chodzi o system, to od początku funkcjonowania w Polsce podatku od wartości dodanej konsekwencje są wpisane w sam system. Mianowicie, nabywca takiej faktury nie ma prawa do odliczenia podatku. Jeżeli dokona takiego odliczenia podatku, ma z tego tytułu konsekwencje w postaci bezpodstawnego pomniejszenia własnego zobowiązania podatkowego, a co za tym idzie, odsetki. Jeżeli dodatkowo w ramach postępowania określi się również porozumienie i celowe działania w celu wyłudzenia, naturalnie wchodzi tutaj również postępowania karne, prokuratorskie. Takie postępowania, jak wszystkim wiadomo, ponieważ jest o tym głośno, są prowadzone.

Co do wzmożenia kontroli, pan poseł Święcki zaznaczał, że może powinna być większa liczba w jakichś wycinkowych fragmentach, tematach, ale u większej liczby podatników. Oczywiście, zawsze jest to dylemat, ponieważ mamy określony zasób kadrowy służb, które mogą wykonywać taką kontrolę. Od kilku lat stawiamy jednak na to, żeby właściwie typować i trafiać. Odsetek kontrolowanych podmiotów w zasadzie potwierdza skuteczność kontroli. Unikamy też nękania wszystkich podatników. Zresztą nigdzie na świecie nie ma takiego mechanizmu, żeby kontrolą obejmować 100% podmiotów w każdym przypadku. Zawsze jest jakiś program typowania podmiotów do kontroli. Taką metodę przyjęliśmy też tutaj. Oczywiście, cały czas staramy się to udoskonalać. Oczywiście, nie wykluczam też poszerzenia zakresu kontroli w następnych latach.

Jeżeli chodzi jeszcze o pytanie pana posła Święckiego dotyczące Banku Gospodarstwa Krajowego, częściowo pan dyrektor Długołęcki odnosił się do planowania w zakresie bufora dochodowego związanego z dochodami z Banku Gospodarstwa Krajowego. Ze swej strony udzieliłabym tutaj raczej innej odpowiedzi. Nie chodzi tutaj o tworzenie bufora z założenia. Proszę zwrócić uwagę na fakt, jaka sytuacja była w końcu ubiegłego roku, a właściwie dopiero na jesieni ubiegłego roku przewidziane były... mieliśmy założenie, że dodatkowe dochody zrealizujemy dopiero pod koniec roku. Tymczasem ogólna sytuacja na rynkach była taka, zmienność sytuacji na rynku finansowym powodowała, że tak naprawdę trudno było dokonać właściwej kalkulacji, kalkulacji ewentualnych korzyści, jakie można by było odnieść z przygotowania oferty publicznej. Dlatego też odstąpiono od realizacji tego działania, które było wcześniej zamierzone, tak jak powiedział zresztą pan dyrektor, również w roku 2010. Tutaj zdecydowanie powodem niezrealizowania owego celu była sytuacja na rynkach.

Jeżeli chodzi o pytania pana posła Święckiego dotyczące ceł, poproszę może pana ministra Kapicę bądź pana dyrektora Smogorzewskiego, jeżeli można.

Podsekretarz stanu w Ministerstwie Finansów, Szef Służby Celnej Jacek Kapica:

Dziękuję bardzo. Rozumiem, że pytanie dotyczyło nie tyle ceł co przemytu. Szanowni państwo, ponieważ przedmiotem oceny jest również program modernizacji Służby Celnej – mają państwo na ten temat szczegółowe materiały – pragnę powiedzieć, że w na-

szej opinii program modernizacji Służby Celnej spełnił swoje oczekiwania, gdyż z jednej strony pozwolił na uszczelnienie naszej granicy wschodniej, wyposażenie w sprzęt do szybkiej kontroli, takiej kontroli, która jest kontrolą bezinwazyjną. Pozwala ona na szybszy przepływ towarów przez granicę, a jednocześnie lepszą identyfikację ukrytego przemytu. Z drugiej strony pozwolił na zakup sprzętu do kontroli wewnątrz kraju, czyli spowodowanie, że kontrole są bardziej mobilne i mogą być realizowane w terenie.

Mając na uwadze głównie efekt, nie tyle same wydatki, ale efekt, który powodował program modernizacji, pragnę odwołać się do raportów zleczanych w tym zakresie przez przemysł. Według ostatniego raportu KPMG z maja 2011 roku udział szarej strefy w rynku tytoniowym w Polsce w 2010 był na poziomie 10,6%, według danych British American Tobacco – na poziomie 12%. Jest to za rok 2010. Z ostatnich informacji za rok 2011 wynika, że jest on na tym samym poziomie. Należy do najniższych w regionie. Według British American Tobacco na Litwie jest to 49%, w Rumunii 23%, w Bułgarii 32%, w Finlandii 20%.

Jest oczywiste, że w sytuacji kraju przy granicy zewnętrznej napływ towarów z zagranicy bez znaków akcyzy jest czymś oczywistym. Ma on albo charakter korzystania ze zwolnień w normalnym ruchu podróźnym, albo charakter przekraczania zwolnień dozwolonych prawem. Wtedy jest identyfikowany. Trzeba powiedzieć, że są też próby sprzedaży tego wewnątrz kraju, na co odpowiadamy ukierunkowaniem kontroli rynku. W tym zakresie w znacznym stopniu zmniejszyliśmy swoją ingerencją kontrolną w legalną działalność gospodarczą, czyli kontrolę zgłoszeń celnych w oddziałach celnych bądź kontrolę przedsiębiorców, ponieważ tam nie było wyników kontroli. Ukierunkowaliśmy się na kontrolę rynku, czyli kontrolę bazarów, targowisk, gdzie w opinii przemysłu tytoniowego nie ma ordynarnej, obrazoburczej sprzedaży wyrobów tytoniowych. Jednocześnie mamy raczej na uwadze ściganie nie tych, którzy bezpośrednio sprzedają, ponieważ czasem są to osoby wykorzystywane przez środowiska przestępcze, tylko ukierunkowujemy działania na tych, którzy dystrybuują towary, skupują bądź zajmują się dystrybucją towarów z różnego rodzaju składnic.

W przypadku napojów spirytusowych instytucje reprezentujące producentów wskazują, że nielegalny rynek alkoholu w Polsce, tzw. szara strefa stanowi 10% legalnego obrotu napojami spirytusowymi. Na Węgrzech jest to 30%, na Litwie 40%, w Bułgarii 50%. Poczytuję sobie osobiście za sukces to, że jesteśmy krajem podlegającym tak dużemu ryzyku i przy takim położeniu granicy zewnętrznej, gdzie towary, szczególnie wyroby papierosowe mogą napływać ze względu na różnicę cen, co jest oczywiste, a mamy poziom szarej strefy taki jak w krajach Zachodniej Europy. Powiedziałbym nawet, że w Wielkiej Brytanii jest większy niż u nas ze względu na to, że tam są wyższe ceny papierosów i większa jest korzyść przestępców z dystrybuowania ich nie w Polsce, tylko tranzytem przez Polskę do Zachodniej Europy, czy to do Francji, czy to do Wielkiej Brytanii. Mamy również opinie i Komisji Europejskiej, i Światowej Organizacji Celnej, które wskazują, że polską granicę ze względu na jej uszczelnienie i uzbrojenie omijają już szlaki przemytnicze. Papierosy są wprowadzane przez Rumunię czy przez Bułgarię bądź przez Grecję. Najnowszy raport na ten temat ukaże się w końcu lipca, w końcu czerwca. Pozwolę sobie przesłać go również Komisji Finansów Publicznych.

To, co w tej chwili notujemy jako największe zagrożenie, to wprowadzanie papierosów przez Litwę. Są to głównie papierosy białoruskie. W tym zakresie współpracujemy z Litwinami, ponieważ na granicy polsko-litewskiej, pomimo tego że jest to jedna droga, są ograniczone możliwości kontrolne. Zgodnie z zasadami Unii Europejskiej mogą one być tylko wrywkowe. Ważne jest określenie systemu Unii Europejskiej kontroli granicy zewnętrznej. Stąd koordynacja działań pomiędzy Polską a Litwą w tym zakresie.

Takie jest wyjaśnienie z mojej strony. Tak czy inaczej zawsze staram się Komisji Finansów Publicznych przysyłać informację o stanie realizacji, podsumowaniu programu modernizacji. Przekazywaliśmy takie raporty. Raporty o działalności Służby Celnej za lata 2008–2011 również przysyłaliśmy. Będziemy kontynuować taką politykę przekazywania państwu informacji i wiedzy na temat funkcjonowania Służby Celnej. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Dariusz Rosati (PO):

Dziękuję, panie ministrze. Czy są jeszcze dodatkowe pytania w odniesieniu do części budżetowej 19? Nie widzę. W związku z tym stwierdzam zakończenie omawiania wykonania budżetu w tej części.

Przechodzimy do omawiania kolejnej części budżetowej, a mianowicie będzie to omówienie sprawozdania z wykonania budżetu w części budżetowej 81 – Rezerwa ogólna. Chodzi też o wydatki w części budżetowej 83 – Rezerwy celowe w zakresie pozycji, które są właściwe dla kompetencji Komisji Finansów Publicznych, części budżetowej 85 w zakresie dwóch działów 756 i 758. Posłem referentem jest pan poseł Ożóg. Czy pan poseł Ożóg jest na sali? Bardzo proszę, panie pośle, o przedstawienie opinii na temat wykonania budżetu._

Poseł Stanisław Ożóg (PiS):

Dziękuję bardzo. Panie przewodniczący, pani minister, szanowni państwo, postaram się to zrobić bardzo krótko. Jeżeli chodzi o rezerwę ogólną... Pozwoli pan, panie przewodniczący, że na samym początku sformułuję wniosek o wydanie pozytywnej opinii dla części, które będę omawiał. Jeżeli chodzi o rezerwę ogólną, rezerwa ogólna była zaplanowana na poziomie 95.000 tys. zł, natomiast wydano około 54% na podstawie uchwały Rady Ministrów oraz zgodnie z przepisami ustawy o finansach publicznych, delegacji Rady Ministrów przez Ministra Finansów oraz Prezesa Rady Ministrów. Można być zadowolonym, że wykorzystano tak mało pieniędzy, że w ubiegłym roku nie wystąpiły nadzwyczajne zdarzenia. Natomiast co roku mam w zasadzie pytanie, dlaczego z rezerwy ogólnej są finansowane zadania inwestycyjne czy remontowe, np. szkół podstawowych, i to nie w jakimś jednym przypadku. Nie można tego uzasadnić, że jest to wynikiem jakiejś katastrofy czy zdarzenia losowego. Jeżeli chodzi o zdarzenie losowe, można mówić, że był to rok wyborczy. Być może to takie zdarzenie losowe.

Jeżeli chodzi o część budżetową 83 – Rezerwy celowe, w pozycjach 16, 19, 21, 24, 44, 48, 56, 57 są to rezerwy, które znalazły się w budżecie, natomiast 71, 72, 73 i 74 są to rezerwy utworzone zgodnie z możliwościami danymi przez ustawę o finansach publicznych w drugiej części roku.

Pozycja 16 to zobowiązania wymagalne Skarbu Państwa. Rezerwa wynosiła 285.735 tys. zł. Praktycznie została wykorzystana w 100%. W wydatkach dotyczących tej pozycji jest między innymi jedna taka pozycja jak odszkodowania wyrządzone przez zwierzęta chronione oraz przez zwierzęta łowne objęte całoroczną ochroną na obszarach łowieckich i leśnych. Jest tu kwota 4613 tys. zł. Panie przewodniczący, nie jest to czas i miejsce do dyskusji na ten, wydaje mi się, bardzo ważny temat, z którym stykają się wszyscy parlamentarzyści, szczególnie z obszarów wiejskich w czasie zebrań, spotkań z ludźmi. Chyba inna komisja i przy innej okazji powinna zająć się również tą sprawą.

Pozycja 19 to rezerwa płacowa na zmiany organizacyjne. Z kwoty ponad 50.500 tys. zł rozdysponowano kwotę niecałych 27.000 tys. zł, tj. około 53% planu. Pomimo tego niskiego, wydawać by się mogło, wykorzystania rezerwy nie wnoszę tutaj żadnych uwag ze swojej strony.

Rezerwa na zwiększenie wynagrodzeń przeznaczona na wypłaty wynagrodzeń dla osób odwołanych z kierowniczych stanowisk państwowych. W rezerwie tej zostało wykorzystane niecałe 40% z kwoty 5217 tys. zł.

Kolejna pozycja to pozycja 24, czyli wydatki finansowe na zwrot niewykorzystanych środków kredytowych z międzynarodowych instytucji finansowych. Kwota 5000 tys. zł to niewielka pozycja; wykorzystanie było w wysokości 85.500 tys. zł.

Pozycja 44. Na etapie prac nad budżetem państwa trudno było oszacować ostateczne kwoty na Narodowy Spis Powszechny. Utworzono rezerwę w wysokości 10.000 tys. zł. Środków tych nie było potrzeby wykorzystywać. Nie zostały one rozdysponowane.

Pozycja 48 to wspieranie zwalczania przemytu i podrabiania wyrobów tytoniowych. Rezerwę zaplanowano w wysokości 6295 tys. zł i rozdysponowano w całości. Mam natomiast pytanie do Ministra Finansów, czy aby nie za niskie środki są planowane w tej pozycji. Chyba są wymagane niezbędne, wyższe nakłady, żeby skutecznie walczyć z tym

procederem będącym szkodliwą częścią funkcjonowania wielu grup, szkodliwą dla budżetu państwa, dla interesu Polski. Jest to moje pytanie do pani minister.

Pozycja 56 to podniesienie ulgi na przewozy dla studentów do 51%. W ten sposób została rozwiązana sprawa przyjętej ustawą sejmową słusznej propozycji czy prośby. Z rezerwy z wysokości 80.000 tys. zł wykorzystano 71%. Też nie wnoszę zastrzeżeń, żadnych uwag.

Pozycja 57. Skutki zmian systemowych wynikających z art. 94 ustawy – Przepisy wprowadzające ustawę o finansach publicznych, w tym sfinansowanie wynagrodzeń z pochodnymi. Rezerwa, pozycja duża, ponieważ obejmująca kwotę ponad 1.000.000 tys. zł. Została wykorzystana prawie w 78%. Też nie wnoszę żadnych uwag.

Proszę państwa, jak powiedziałem na początku, pozycje 71, 72, 73 i 74, po uzyskaniu pozytywnej opinii Komisji Finansów Publicznych, utworzone w drugim półroczu obejmują bardzo wysokie kwoty. Moje pytanie do pani minister jest takie. Pani minister, czy na etapie planowania budżetu państwa nie dało się przewidzieć odpowiednich pieniędzy, ażeby uniknąć może przynajmniej w części tych przesunięć w drugim półroczu?

Pani minister, pamiętam formułowane na tej sali w wielu ostatnich latach w czasie prac nad budżetem państwa czy nad sprawozdaniami z wykonania budżetu państwa wręcz w formie aktów strzelistych informacje, zabezpieczenia, zapewnienia, tłumaczenia posłom opozycyjnym niemożliwości zabrania, wskazania jako źródła pokrycia poprawek np. z pozycji 8 w części budżetowej 83 i później niezgodnością z ustawą o finansach publicznych finansowania różnych przedsięwzięć. Pani minister, co z tych aktów strzelistych, zapewnień pozostało? Na przykład rezerwa w pozycji 8 jest niewykorzystana w kwocie ponad 2.500.000 tys. zł. Pani minister, koleżanki i koledzy, powtarza się to co roku.

Panie przewodniczący, jeżeli chodzi o część budżetową 85 – Budżety wojewodów ogółem, nie mam żadnych zastrzeżeń. Chciałbym tylko zwrócić uwagę na drobną pozycję, rozdział 75860 – euroregiony. Jest to pozycja bardzo mała, gdyż wynosząca niewiele ponad 6000 tys. zł. Natomiast mamy dość dużo euroregionów zlokalizowanych praktycznie na wszystkich stronach granicy polskiej. Wiem z własnego doświadczenia czy też z obserwacji, jak dużą, bardzo dużą pracę i z dobrymi efektami wykonują euroregiony. Czy nie warto byłoby pokusić się, żeby jednak wesprzeć euroregiony w ich działalności? Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Dariusz Rosati (PO):

Dziękuję bardzo, panie pośle. Poproszę teraz pana dyrektora Długołęckiego o zabranie głosu.

Dyrektor departamentu NIK Waldemar Długołęcki:

Dziękuję bardzo. Skontrolowaliśmy dysponowanie przez Ministra Finansów rezerwą ogólną Rady Ministrów, tzn. wykonywanie czy też wykonanie uchwały Rady Ministrów, ponieważ była jedna, plus uchwały Prezesa Rady Ministrów, a także samodzielne decyzje Ministra Finansów. Minister Finansów na podstawie ustawy o finansach publicznych oraz rozporządzenia też ma uprawnienia do dysponowania rezerwą ogólną Rady Ministrów. Możemy potwierdzić prawidłowość wszystkich tych decyzji, tzn. decyzji zarówno Rady Ministrów, jak i Prezesa Rady Ministrów, jak i Ministra Finansów oraz techniczne wykonanie przez Ministra Finansów wszystkich decyzji dotyczących rezerwy ogólnej Rady Ministrów. Jak mówił tutaj pan poseł, nieco ponad połowa środków zaplanowanych w rezerwie ogólnej Rady Ministrów została rozdysponowana, a następnie wykorzystana. W trakcie kontroli budżetu w poszczególnych częściach, tam, gdzie środki te trafiły, nie stwierdziliśmy nieprawidłowości w ich wykorzystaniu, z tym że chciałbym zastrzec, że nie we wszystkich przypadkach były one kontrolowane. Chciałbym też potwierdzić to, co mówił pan poseł referent, że część z wydatków, część z dofinansowania rezerwy ogólnej Rady Ministrów trafiła na zadania, które były do przewidzenia w normalnym toku planowania budżetowego, aczkolwiek takie działanie w świetle przepisów ustawy o finansach publicznych jest dopuszczalne, takie decyzje są dopuszczalne.

Jeżeli chodzi o dysponowanie rezerwami celowymi, pozwolę sobie na dwa zdania ogólne o wszystkich rezerwach celowych. Zostało rozdysponowanych nieco ponad trzy czwarte środków zaplanowanych w rezerwach celowych. Część nie została rozdyspono-

wana. Z tego, co stwierdzaliśmy, w niektórych przypadkach potrzeby zgłaszane przez dysponentów środków budżetowych proponujących zaplanowanie w budżecie rezerw były przeszacowane, tzn. były one albo zbyt wysokie, albo występowały wątpliwości, czy będzie potrzeba uruchomienia danego tytułu. Minister Finansów, można powiedzieć, analizował uruchamianie rezerw, w niektórych przypadkach prowadził dyskusję z resortami, czy należy, czy nie należy tego uruchamiać. Powinien to robić, ponieważ taka jest rola Ministerstwa Finansów. Można tutaj zastanawiać się, czy w niektórych przypadkach rezerwy powinny być planowane albo czy powinny być planowane w rezerwach celowych, a nie od razu w poszczególnych częściach. To drugie podejście daje Ministerstwu Finansów możliwość weryfikacji zasadności potrzeb jeszcze w ciągu roku.

Jeżeli chodzi o pozycje wymienione w porządku obrad, mogę powtórzyć to, co mówił pan poseł. Nie mamy uwag do dysponowania owymi rezerwami.

Wykonanie budżetu w budżetach wojewodów w podanych tutaj podziałkach klasyfikacji. Przeglądaliśmy wszystkie protokoły kontroli przeprowadzanych przez nasze delegatury w województwach. Nie stwierdziliśmy nieprawidłowości. Są to stosunkowo małe kwoty.

Jeżeli na zakończenie mogę sobie pozwolić na pewną refleksję, panie przewodniczący, Wysoka Komisjo, to wydaje mi się, że warto się chyba zastanowić nad sposobem rozpatrywania sprawozdań w działach realizowanych przez wojewodów. W niektórych przypadkach są to mało znaczące kwoty w porównaniu z ogólnymi wydatkami budżetowymi. Naszym zdaniem, bardziej korzystne dla dyscypliny finansów publicznych w budżetach wojewodów byłoby rozpatrywanie przez Sejm np. wykonania budżetu w poszczególnych województwach jako całości. Opracowujemy takie informacje o wynikach kontroli, z tym że w Sejmie siłą rzeczy nie pojawiają się, ponieważ komisje rozpatrują to w sposób rozdrobniony. Pewnie mają ograniczone życie w układach lokalnych, wojewódzkich, ale to tylko taka dygresja na marginesie. Dziękuję.

Przewodniczący poseł Dariusz Rosati (PO):

Dziękuję bardzo. Proszę bardzo, otwieram dyskusję. Kto z członków Komisji chciałby wypowiedzieć się w tej części? Pan poseł Szmit.

Poseł Jerzy Szmit (PiS):

Panie przewodniczący, Wysoka Komisjo, szanowni goście, chciałbym zacytować kilka tytułów z rezerwy, na co poszły pieniądze. Zilustruje to to, co mówili pan poseł Ożóg i pan dyrektor. Rzeczywiście pewnie trudno kwestionować słuszność i generalną merytoryczną potrzebę takich czy innych decyzji, natomiast warto, żeby konkretnie wiedzieć, na co szły pieniądze. Cytuję:

- wymiana sprzętu gastronomicznego i modernizacja wyposażenia dwóch kuchni mieszczących się w budynkach szkoły podstawowej i gimnazjum w Niepołomicach,
- dofinansowanie, rozbudowa i przebudowa budynku szkoły podstawowej w Rumi wraz z przebudową oraz rozbudową infrastruktury technicznej,
- dla gminy Krasnobród na realizację zadania – rozbudowa, przebudowa budynku szkoły podstawowej,
- na wypłatę zasiłków powodziowych na cele edukacyjne w wysokości 1000 zł dla sześćdziesięciu uczniów, z wyłączeniem uczniów szkół dla dorosłych poszkodowanych w wyniku zalania domów mieszkalnych w mieście Gubin,
- dofinansowanie zakończenia budowy szkoły w Sechniej to inny tytuł,
- dla gminy Drwinia na zwrot poniesionych ze środków własnych w roku 2011 wydatków na zakup zboża dla rolników poszkodowanych przez powódź – 50 tys. zł.

Rzeczywiście jest pytanie, czy takie sprawy powinny być załatwiane decyzjami Ministra Finansów czy nawet Prezesa Rady Ministrów. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Dariusz Rosati (PO):

Dziękuję bardzo. Czy jeszcze ktoś z pań i panów posłów chciałby się wypowiedzieć? Pani poseł Rafalska. Bardzo uprzejmie proszę.

Poseł Elżbieta Rafalska (PiS):

Pani minister, moje pierwsze pytanie dotyczy rezerwy, o którą pytam się chyba co roku. Co roku jest ona niewykorzystywana, a myślę, że jest niezmiernie ważna. Chodzi o pozy-

cję 49, a więc wsparcie działań w zakresie przekształceń samodzielnych szpitali i wsparcie jednostek samorządu terytorialnego w działaniach stabilizacyjnych. Otóż, rezerwa ta na początku to była chyba kwota ponad 700.000 tys. zł. Z rezerwy tej nie wykorzystano kwoty dwustu czterdziestu kilku milionów złotych. W dodatku jeszcze w odniesieniu do kwoty 181.000 tys. zł zrobiono zmianę przeznaczenia. Opiniowaliśmy taki wniosek.

Pani minister, proszę mi powiedzieć – rozumiem, że jest to chyba bardziej rola Ministra Zdrowia niż Ministra Finansów – jak to jest możliwe, że co roku z tzw. planu B, który miał pomóc w oddłużeniu samorządów terytorialnych w sytuacji, w której przejmowały, borykały się, przekształcały jednostki... Wiemy, że mają długi. Jeden szpital w Gorzowie ma zadłużenie na kwotę 250.000 tys. zł, drugi szpital niewielkiego powiatu ma 100.000 tys. zł długi. Jak to jest możliwe? Czy program jest na tyle restrykcyjny, że nie daje możliwości wykorzystania? Jeżeli tak, to dlaczego nie zmieniliśmy tego programu? Tak naprawdę był to wieloletni program wsparcia samorządów. Nie pamiętam, czy była na kwota 1.500.000 tys. zł, ale już z tego programu widać – jak wyliczyłam zmianę przeznaczenia oraz to, czego nie wykorzystaliśmy – że kwota 430.000 tys. zł nie została przeznaczona na zadanie, które w Polsce nadal jest nierozwiązane. To, co jest ze szpitalami, to nie jest tylko uroda województwa lubuskiego, ale w innych województwach jest bardzo podobnie.

Mam też pytanie o inne rezerwy. Kolejna rezerwa także jest zaskakująca. Jest to pozycja 47 – dofinansowanie zadań własnych jednostek samorządu terytorialnego. Jest to zrealizowane na poziomie... Tej nie omawiamy? To bardzo przepraszam. To tylko te rezerwy, które... Myślałam, Staszek, że odnosisz się... Tylko w tej części. Bardzo przepraszam i wycofuję się, ale pytanie to będzie aktualne. Przepraszam bardzo. Tak włączyłam się w dokumenty. Są to rezerwy, które dotyczą samorządów. OK. Wycofuję się.

Przewodniczący poseł Dariusz Rosati (PO):

To tyle? Dziękuję bardzo.

Posel Elżbieta Rafalska (PiS):

Już nie pytam się dalej.

Przewodniczący poseł Dariusz Rosati (PO):

Dziękuję bardzo. Czy ktoś jeszcze z pań i panów posłów chciałby zabrać głos? Nie widzę. Poproszę panią minister o udzielenie odpowiedzi zarówno na pytania zgłoszone tutaj przez posła referenta, który też miał pytania, jak i na pytania zgłoszone później w dyskusji. Proszę bardzo.

Podsekretarz stanu w MF Hanna Majszyk:

Dziękuję. Panowie przewodniczący, Wysoko Komisjo, jeżeli chodzi o pytanie pana posła referenta dotyczące przede wszystkim, jak rozumiem, rezerwy w pozycji 8, która nie została w całości wykorzystana... Pan poseł nawiązywał do nieuwzględniania poprawek zgłaszanych przez niektórych posłów w trakcie prac nad budżetem, kiedy jako źródło sfinansowania różnych przesunięć wskazywano właśnie rezerwę w pozycji 8, tymczasem jest ona niewykorzystana. Tak rozumiem pytanie pana posła. Chciałabym zwrócić uwagę na fakt, że w momencie, kiedy jest opracowywany budżet i kalkulowana wielkość rezerwy w pozycji 8 – rezerwa ta jest przeznaczona na współfinansowanie różnych programów – w dużej części jest ona objęta zapewnieniami Ministra Finansów na finansowanie określonych przedsięwzięć. W momencie, kiedy ustawa budżetowa jest w trakcie prac w parlamencie, kiedy jest uchwalana, nie ma jeszcze takiej wiedzy, że np. część przetargów nie zostanie rozstrzygnięta, część zadań nie zostanie zrealizowana w danym roku i będą jakieś przesunięcia na kolejny rok. Dlatego też w momencie, kiedy są podejmowane decyzje co do takiej lub innej wysokości, to w naszym przekonaniu, zakładamy, że będzie ona wykonana, że uszczuplenie rezerwy może spowodować niewydatkowanie środków unijnych, ponieważ nieodzownym elementem wydatkowania środków unijnych jest zapewnienie współfinansowania ze strony budżetu państwa. Dlatego też były odmowy. W dalszym ciągu to potwierdzam, jak mówiłam przy wcześniejszych pytaniach, które były zadane na ten temat.

Pan poseł mówił również o tym, że było bardzo dużo przesunięć, zwłaszcza jeżeli chodzi o tworzenie rezerwy na zobowiązania wymagalne Skarbu Państwa. Rozumiem, że w pytaniu, czy nie udało się lepiej zaplanować, żeby nie było przesunięć, chodziło o rezerwy, z których dokonywano przesunięć. Tak? Panie pośle, jak zresztą przebijało się to w wypowiedzi pana dyrektora Długołęckiego z Najwyższej Izby Kontroli, rezerwy są tworzone pod określone plany, w tym między innymi rezerwa w pozycji 8, o której przed chwilą powiedziałam, w tym także poszczególnych dysponentów. Jak wiadomo, oczywiście zawsze na etapie planu staramy się ze strony resortu weryfikować zapotrzebowania na określone środki w ramach poszczególnych rezerw, natomiast trudno zawsze uważać, że w momencie, kiedy w roku poprzednim rezerwa nie została wykonana w całości, to w przyszłym roku należy obciążyć ją o odpowiedni procent tylko dlatego, że poprzedni rok nie dał pełnego wykorzystania rezerwy. Wielokrotnie są to sytuacje przesunięcia pewnych wydatków na rok następny, a budżet jest roczny. W związku z tym trzeba założyć, że pewne działania będą podjęte i określone środki muszą być zapewnione w budżecie.

Rezerwa na zobowiązania wymagalne Skarbu Państwa z reguły jest niedoszacowana. Poprzednie lata wskazują na to, że w rezerwie tej zawsze brakuje środków. Z rok na rok mimo wszystko staramy się ograniczać środki w rezerwach celowych po ich analizie i od razu kierować owe środki na zobowiązania wymagalne Skarbu Państwa. W tym roku w rezerwie na zobowiązania wymagalne Skarbu Państwa jest już z założenia przeznaczona kwota ponad 400.000 tys. zł, a więc znacznie więcej niż w latach poprzednich. Tak jest właśnie wskutek analiz, że za dużo środków było w innych rezerwach. Są one niewykorzystywane. Na tyle, na ile z punktu widzenia takiej oceny możemy przy planowaniu wskazać, że środki jednak nie powinny być tam kierowane, tylko z założenia na zobowiązania, tak też czynimy.

Jeżeli chodzi o pytanie pani poseł Rafalskiej, rzeczywiście nie dotyczy ono omawianych rezerw, jednak odniosę się do rezerwy w pozycji 49. Rzeczywiście jest to rezerwa ściśle związana ze spełnieniem warunków przez jednostki samorządu terytorialnego określonych dla uruchomienia programu. Stąd też jej nierozdysponowanie nie oznacza tego, że nie chciano środków wydatkować, ale jednostki po prostu nie spełniły warunków. Chciałabym również odnieść się do tego, że w momencie, kiedy program był przyjmowany... Teraz oczywiście dalej środki są dla określonej grupy samorządów, które w ramach ustawy o działalności leczniczej mogą podchodzić do pewnego drugiego etapu, można tak powiedzieć, oddłużenia szpitali, w cudzysłowie. Cały plan B, do którego odnosiła się pozycja 49, nie zakładał, jak rozumiem, z góry po prostu przejścia i zapłaty zobowiązań, ale udział jednostek samorządu terytorialnego w oddłużeniu i naprawie sytuacji zakładów opieki zdrowotnej. Przykłady, która pani poseł podała, o których wielokrotnie rozmawialiśmy, dają trochę do myślenia co do postawy samych samorządów przez ostatnie lata, jak dbały one o to, żeby mimo wszystko zadłużenia nie było aż tyle, ile jest. Sama rezerwa nie mogła być wykonana z racji tego, że po to, żeby środki z budżetu, w tym również w ramach rezerwy celowej, mogły być uruchomione, musi być tytuł prawny. Nawet jeżeli samorządy mają potrzeby, ponieważ mają zadłużenie, ale nie spełniają warunków, na które rezerwa została utworzona, środki te nie mogą być uruchomione. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Dariusz Rosati (PO):

Dziękuję bardzo. Pan poseł Ożóg chciał jeszcze zabrać głos.

Poseł Stanisław Ożóg (PiS):

Mam takie pytanie, być może do Biura Legislacyjnego. W swoim wystąpieniu mówiłem o tym, że np. z budżetu państwa, z rezerwy ogólnej są dofinansowane inwestycje, przedsięwzięcia, działania, które są zadaniami własnymi gmin. W poprzednim roku mieliśmy jakieś dofinansowanie stowarzyszenia Kaszubów, obchody i inne historie. Panie mecenasie, czy finansowanie takich przedsięwzięć, czyli wykonanie budżetu w tym obszarze jest zgodne z przepisami ustawy o finansach publicznych?

Przewodniczący poseł Dariusz Rosati (PO):

Bardzo proszę, panie mecenasie.

Legislator Wojciech Białończyk:

Panie przewodniczący, panie pośle, nie czuję się do końca kompetentny do tego, żeby dokonywać oceny legalności tego typu wydatków. Jest to zadaniem Najwyższej Izby Kontroli. Najwyższa Izba Kontroli nie zgłosiła tutaj żadnych zastrzeżeń i uwag odnośnie do tego. Zgodnie z przepisami ustawy o finansach publicznych rezerwa ogólna jest w dyspozycji Rady Ministrów i po prostu służy niejako reagowaniu, w cudzysłowie, gąszeniu pożarów. Zresztą z tego, co było powiedziane, wynika, że część z wydatków, czy znakomita większość wydatków była związana z reakcją na jakieś sytuacje związane z klęskami żywiołowymi. Stąd wydaje się, że pieniądze te zostały wydatkowane zgodnie z przepisami. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Dariusz Rosati (PO):

Dziękuję bardzo. Proszę państwa, jeżeli nie ma dalszych wypowiedzi i pytań, stwierdzam zakończenie omawiania sprawozdania z wykonania budżetu w odniesieniu do części budżetowych 81, 83 i 85.

Dziękuję posłom referentom. Dziękuję wszystkim za udział w posiedzeniu.

Zamykam posiedzenie i przypominam, że spotykamy się znowu o godz. 14.30. Potem kolejne posiedzenie mamy o godz. 15.00. Dziękuję.